

EUROOPA ANDMEKAITSEINSPEKTOR

Euroopa andmekaitseinspektori arvamuse kokkuvõte, mis käsitleb eraelu puutumatusse õigust riivavate jälitustehnoloogiate levikut ja kasutamist

(Arvamuse täistekst (inglise, prantsuse ja saksa keeles) on Euroopa andmekaitseinspektori veebilehel www.edps.europa.eu)

(2016/C 79/04)

Euroopa andmekaitseinspektor käsitleb käesolevas arvamuses andmekaitse ja eraelu puutumatusse probleeme, mis tulenevad eraelu puutumatusse õigust riivavate jälitustehnoloogiate levikust ja kasutamisest. Juba nende vahendite kasutamine iseenesest eeldab isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatusse võimalikku rikkumist: sekkuvate jälitusvahendite põhi-eesmärk on tungida kaugelt (tavaliselt interneti kaudu) IT-süsteemidesse, et varjatult jälgida nendes IT-süsteemides toimuvat ning saata aja jooksul andmeid jälitusvahendi kasutajale.

Niisuguseid vahendeid võivad õiguspäraselt (ja reguleeritult) kasutada õiguskaitsesorganid ja luureagentuurid, aga neid võidakse kasutada ka ründeprogrammidena (nn trooja hobused) elektroonilise side ja andmetöötluse turvameetmetest kõrvalehoidmiseks.

Liikmesriikide ja ELi poliitika, samuti kõik IKT-sektoris tegutsejad (arendajad, teenuseosutajad, müüjad, vahendajad, turustajad ja kasutajad) peavad püüdma lahendada seda vastuolu, mis tuleneb IKT-vahendite õiguspärasest kasutamisest ja sellise tehnoloogia väärkasutamise negatiivsest mõjust inimõigustele, eriti isikuandmete ja eraelu puutumatusse kaitsele.

Käesolevas arvamuses teeb Euroopa andmekaitseinspektor ettepaneku vähendada eraelu puutumatusse õigust riivavate jälitustehnoloogiate kasutamisest tulenevat ohtu järgmiste meetmete abil:

- tuleks korraldada ELi olemasolevate IKT-standardite hindamine, et suurendada inimõiguste kaitset, eriti jälitus- või pealtkuulamistehnoloogiate ja seonduvate teenuste eksportimisel;
- jälitamis- ja pealtkuulamisvahendite kasutamist ja levikut (sh Euroopa Liidus) tuleks asjakohaselt reguleerida, arvestades põhiõiguste, eriti eraelu puutumatusse ja andmekaitse õiguste rikkumise võimalikku ohtu;
- ELi nõukogu, Euroopa Parlament, Euroopa Komisjon ja Euroopa välisteenistus peaksid kujundama ELi ja rahvusvahelisel tasandil järjepideva ja tõhusa poliitika eraelu puutumatusse riivavate jälitusvahendite kohta kahesuguse kasutusega tehnoloogiate alal;
- ajakohane poliitika peaks reguleerima nn nullpäeva rünnakuid ja haavatavusi, vältimaks nende kasutamist põhiõiguste rikkumiseks;
- ELi küberkaitsepoliitika peaks arvestama pealtkuulamis- ja jälitustehnoloogiate levikut ning käsitlema spetsiaalselt seda probleemi asjakohastes õigusaktides;
- edendada tuleks investeeringuid internetiturvalisusse ja algatustesse, et lõimida eraelukaitse uutesse tehnoloogilistesse lahendustesse;
- tuleks tagada järjepidevus rahvusvahelise kaitse andmisel rikkumistest teatajatele, kes aitavad paljastada pealtkuulamis- ja jälitustehnoloogiate kasutamisest tulenevaid inimõiguste rikkumisi.

Brüssel, 15. detsember 2015

Euroopa andmekaitseinspektor

Giovanni BUTTARELLI